

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

Факультет початкового навчання

**ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ:
ДОСВІД, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ,
ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету початкового навчання**

16 травня 2023 року

**Харків
2023**

Ситник Людмила Компетентнісно орієнтований підхід до навчання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку в контексті неперервної мовної освіти	96
Тижненко Карина Дослідження стану сформованості читацьких інтересів в третьокласників	97
Тільна Ксенія Формування у молодших школярів позитивного ставлення до навчання	98
Цікало Оксана Активізація словника учнів початкових класів на основі вивчення історико-культурної спадщини українського народу	99
Шабетя Карина Формування мовленнєвого етикету в контексті виховання толерантності учнів початкових класів	100
Шевченко Валентина Сучасні підходи до визначення структури і механізмів дисграфії	101
Шепеля Оксана Формування читацького інтересу молодших школярів засобами дитячої художньої книги	102

СЕКЦІЯ 8

ПРОВІДНІ ПИТАННЯ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОЇ ГАЛУЗІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Артюх Марина Контрольно-оцінювальні уміння як компонент ключової компетентності навчання протягом життя	103
Лисак Анна Сутність поняття «ціннісного ставлення до природи» як компоненту екологічної культури молодшого школяра	104
Максимова Галина Формування екологічної свідомості молодших школярів	105
Партола Данило Сутність поняття «екологічна освіта» як основа формування екологічної культури молодших школярів	106
Ткаченко Альона Упровадження STEM-технології у вивченні природничої, математичної і технологічної галузі у початковій школі	107

Активізація словника учнів початкових класів на основі вивчення історико-культурної спадщини українського народу

Цікало Оксана

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Л. П. Ткаченко

Формування активного словника учнів завжди належало до провідних завдань вивчення державної мови у початкових класах. Саме початкова ланка освіти забезпечує встановлення міцних пізнавальних інтересів на основі аналізу й постійного зіставлення образу, слова і його значення. В учнів початкових класів активізація словникового складу відбувається постійно і достатньо в значних обсягах. Це пояснюється тим, що дитина активно залучається до всіх видів мовленнєвої діяльності – говоріння, читання, письма й аудіювання. Ознайомлення з невідомими словами починається з читання якісно нових для неї текстів. Якщо в дошкільному дитинстві перевага надавалася казкам, віршам і текстам розважального характеру, то в початковій школі значно зростає частка творів історико-культурного спрямування, що спонукає і вчителя, і учня до вивчення минулого нашого народу.

Дієвим дидактичним матеріалом у початкових класах стає усна народна творчість, яка дає змогу поповнити словник новими словами і розширити уявлення про традиції, звичаї, красномовство українців. В освітньому процесі учні знайомляться з поняттями календарної обрядовості, організацією найвідоміших народних та релігійних свят, які відзначаються в Україні. Так, молодші школярі мають розрізняти колядки і щедрівки, приказки і прислів'я, розуміти сутнісні характеристики героїв загадок і казок. Водночас відбувається постійне й системне формування громадянської компетентності: учні засвоюють основні символи держави, усвідомлюють відомості про закони, права, свободи й обов'язки громадянина.

Активізація словника відбувається і завдяки ілюстраціям, що вміщені в шкільні підручники, посібники, хрестоматії. На більшості ілюстрацій до українських народних казок зображено традиційну сільську хату, укриту соломою, тож виникає необхідність пояснити, що таке стріха, тин, ворота, мальви, глечики, макітра, тік чи льох. Учитель може організувати тематичну виставку й відповідний супровід перегляду репродукцій картин, в основі якого міститься словникова робота з учнями. Особливо це доречно під час вивчення творів поетів і письменників XIX століття, бо значна частина описаних там реалій (панщина, волость, осавула, коноплі, прядиво, мотовило) не знайомі сучасним дітям.

Отже, активізація словникового складу молодших школярів потребує постійної і цілеспрямованої роботи. Робота зі словом не може обмежуватися виключно уроками навчання грамоти, української мови чи літературного читання. Сьогодні маємо нагальну потребу більш широко використовувати історико-культурну спадщину нашого народу, щоб усіляко підтримувати і розвивати країноцентровану модель формування свідомості памолоді.